

[Knud Hansen.]

anden Behandling af Tiendeloven. Han omtaler først de forskellige Slags Tiende, Kongetiende, Præstetiende, Kirketiende, og siger derefter Sp 5497:

„Hvis man nu skulde handle rationelt med Tienden, forekommer det mig, at saa burde man gaa følgende Vej. Man burde sige som saa: Den Del af Tienden, der i den historiske Udvikling er vedbleven at være Skat, behandle vi som Skat. Jeg kalder alt det Skat, som Samfundet opkræver for at realisere Samfundsformaal. Jeg erkender ikke en Deling mellem, om det opkræves paa den ene eller den anden Maade; for mig spiller den teoretiske Diskussion om, hvorvidt noget er Grundbyrde eller ikke, ingen Rolle. Det, som det for mig kommer an paa, er, om Samfundet opkræver det hos Borgerne til Realisation af Samfundsformaal, almene Formaal; det kalder jeg Skat. Og hvad Samfundet den Dag i Dag opkræver for at opretholde den Folkekirke, som vi ifølge Grundloven have Pligt til at opretholde og understøtte, kalder jeg Skat.“

Derefter siger han, at skulde vi tage rationelt paa Tienden, burde denne Skat, som nu hviler paa Bondejorden, flyttes over paa al Formue og al Ejendomsskyld her i Landet Han anslag Præstetienden til godt 2 Mill. Kr., og det, der medgik til Kirkernes Vedligeholdelse, til ca. 1 Mill. Kr. Disse 3 Mill. Kr. vilde han altsaa have lagt paa Formuen og Ejendomsskylden i hele Landet. Jeg gør opmærksom paa, at Statens Udgift ved det foreliggende Forslag skal tages paa de aarlige Finanslove og saaledes ikke lægges paa Ejendomsskylden eller Formuen.

Vilhelm Lassen siger saa endvidere Sp. 5498:

„Jeg tror ikke, at man fra nogen Side i vort Samfund vil kunne fremføre gyldige Grunde mod dette Synspunkt, at det, som opkræves til at realisere Samfundets almene Formaal, lægges som Skat paa alle Samfundsborgere efter deres Evne og efter et retfærdigt Princip.“

Jeg citerer dette, fordi den Skattepolitik, som Venstre for Tiden fører, gaar i stik modsat Retning af den, Vilhelm Lassen gjorde sig til Talsmand for den Gang.

Det Krav om Afløsning af Tienden, som Gang paa Gang kom frem i forrige Aarhundrede, skyldtes særlig den Omstændighed, at Tienden udelukkende hvilede paa Bondejorden, og at det blev opfattet næsten som et Trælleag paa Bønderne, at de havde denne Tiendeafgift, Tienden

stammer fra den katolske Tid. De store Kirkegodser var fritaget fra at svare Tiende, og da Staten ved Reformationens Indførelse tilranede sig, kan man gerne sige, de store Kirkegodser og fordelte en Del af dem til Adelen, beholdt Adelen Tiendefriheden for disse Godser. Men ikke nok hermed, Adelen krævede ogsaa Tiendefrihed for den øvrige Jord, den ejede, og saaledes blev den lidt efter lidt frigjort for de Tiendebyrder, den hidtil havde haft. I Christian den Tredies Reces af 1558, Art. 51 hedder det saaledes, at Adelen skal være fri for Tiende af deres Sædegaarde, paa det at de skulle holde deres Tjenere til at tiende retfærdeligen.

Fri for Tiende i Kongeriget var Sædegaardsmarker, som enten før 1661 havde været i Brug under Herregaardene eller senere ved særlige Bestemmelser var blevet fritaget. Fri for Tiende var tillige Jorder, som var henlagt til Præstegaarde, Skoler og Degneboliger, endvidere udtørrede Søarealer og Jorder, som var indtaget fra Havet, samt stenbelagte Jorder, der optoges til Dyrkning og indhegnedes med Stengærder, og sandføgne Jorder.

Jeg er ikke paa det rene med, om der i Sønderjylland findes Jorder, som er tiendefri; det er ikke oplyst i Lovforslaget, men det maa vel kunne blive oplyst i det Udvalg, som formentlig bliver nedsat.

Da Spørgsmaalet om Tiendeafløsning i den øvrige Del af Landet var særlig brændende, blev det paaapeget af vort Partis Ordfører i 1903, at man jo ogsaa kunde gaa en anden Vej end den at afløse Tienden, man kunde jo gaa den Vej at paalægge den tiendefri Jord en Tiendeafgift, saaledes at den blev ligestillet med Bondejorden.

Det ærede Medlem Hr. Borgbjerg udtalte ved den Lejlighed Sp. 5524:

„Det vilde være et konsekvent, rationelt Standpunkt at sige: Bondejorden er tiendepligtig, nu gøre vi ogsaa Herregaardsjorden tiendepligtig som i gamle Dage, saa led Statskassen intet Tab, men Samfundet fik tværtimod ny Indtægt, noget, som det nok vel kan trænge til. Dernæst vilde det være konsekvent og rationelt at drage de Tiender, der er gaaet over i privat Besiddelse, ind i Samfundets Kasse igen, hvor de oprindelig vare.“

Tiendeafgiften for Konge-, Kirke- og Præstetiender var ifølge en statistisk Opgørelse i 1872 anslaaet til aarlig at andrage 7 Mill. Kr., som altsaa udelukkende hvilede paa Bondejorden, medens en Fjerdedel af Landets Jorder var tiendefri.

I 1893 blev der indbragt et Lovforslag